

Biała Gwardia

Kategorie: Instytucje

Inaczej mąkarze; nazwano tak tragarzy mąki zatrudnionych w Wydziale Apropowizacji kierowanym przez [Maksa Szczepanliwego](#) (vide). Ich praca, polegająca na załadunku i rozładunku worków z mąką, wymagała tężyzny fizycznej, w związku z tym otrzymywali dodatkowe przydziały żywności. Kierownikiem tej grupy był Jankiel Rozenberg, którego deportowano z getta 1 listopada 1942 r., a jego funkcję przejął Lajb Krajn.

Poza zwykłymi obowiązkami, Biała Gwardia używana była także jako specjalna jednostka do ochrony kierownika Wydziału Apropowizacji, po tym jak stał się celem ataków niezadowolonych mieszkańców getta. Stopniowo tragarze byli coraz częściej wykorzystywani do interwencji jako asysta [Szymona Porządkowej](#) (vide). W czasie szpery (vide) członkowie Białej Gwardii zaangażowani zostali do pomocy przy wynoszeniu osób chorych i słabych. W zamian za tę pracę otrzymali gwarancję bezpieczeństwa dla swoich rodzin.

Formacja ze względu na swoją pozycję stała się jednym z tematów kultury getta – jej członkowie wspomniani byli w utworach literackich. [Oskar Singer](#) (vide) poświęcił „białogwardzistom” jeden z reportaży, które opublikowano w [Kronice](#) (vide) w ramach rubryki „Małe zwierciadło getta”. Wymienił ich obok ubranych na czarno kominiarzy jako grupę przy wydawaniu produktów w sklepach:

„Czarno-biała idylla przed sklepem mięsnym. Wydawane są flaki. Ludzie cierpliwie stoją w kolejce. Służba Porządkowa pilnuje, by możliwie jak najmniej protegowanych wyłamało się z ogonka i obeszło kolejkę. Jednak nadciąga masywny gwardzista tak zwanej «Białej Gwardii», piekarz, od góry do dołu obsypany mąką. Wystarczy tylko, że dotknie kogoś w ogonku, a już robi mu się miejsce, bowiem jego biały fartuch natychmiast brudzi, a człowiek getta ma mało czasu, by czyścić swoje ubranie. Gwardzista wciska się więc bez większego trudu do sklepu”¹.

Przypisy

1. Kronika, t. 3, s. 652, 11.12.1943.

Źródła

APŁ, 278/1939, k. 108, 133.

Kronika, t. 2, s. 486, 489, wrzesień 1942; t. 3, s. 652, 11.12.1943; Opracowanie Wydziału Archiwum o Wydziale Apropowizacji (Wydział Towarów Kolonialnych i Chleba [w:] Kronika, t. 5, s. 98; A. Cytryn, Straszny czyn matki [w:] Oblicza getta. Antologia tekstów z getta łódzkiego, red. K. Radziszewska, E. Wiatr, Łódź: Wydawnictwo UŁ, 2018, s. 205; N.N., Przepis na babkę gettową [w:] Oblicza getta..., s. 402; O. Singer, Litzmannstadt-Getto, 16 września 1942 r. [w:] Oblicza getta..., s. 132.

A. Sitarek, A. Sitarek, „Otoczone drutem państwo”. Struktura i funkcjonowanie administracji żydowskiej getta łódzkiego, Łódź: IPN, 2015, s. 238.

Tagi

administracja żydowska deportacje folklor gospodarka język getta

Data aktualizacji: 16-03-2026

Data dodania: 03-09-2025